
PRIJEDLOG PROGRAMA NATJEČAJA ZA ARHITEKTONSKO RJEŠENJE III. FAZE GALERIJE UMJETNINA I REKONSTRUKCIJU BASTIONA CORNARO U SPLITU

IM 41 (1-4) 2010.
RIJEČ JE O...
MAIN FEATURE

BOŽO MAJSTOROVIĆ □ Galerija umjetnina, Split

sl.1. Galerija umjetnina i bastion Cornaro

Krajem siječnja i početkom veljače 2011. g. u zagrebačkoj Galeriji Klovićevi dvori i Sveučilišnoj knjižnici u Splitu održane su prezentacije projekta dogradnje Galerije umjetnina unutar bastiona Cornaro. Neposredni povod bila je tek tiskana publikacija ARTIKULACIJA PROSTORA / RADOVI U TIJEKU: PRIJEDLOG PROGRAMA NATJEČAJA ZA ARHITEKTONSKO RJEŠENJE III. FAZE GALERIJE UMJETNINA I REKONSTRUKCIJU BASTIONA CORNARO U SPLITU. O projektu su govorili poznati muzealci, povjesničari umjetnosti, konzervatori i umjetnici: Vesna Kusin, ravnateljica Galerije Klovićevi dvori; dr. sc. Joško Belamarić, ravnatelj Instituta za povijest umjetnosti u Splitu; dr. sc. Jasna Galjer, Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu; Damir Sokić, profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu; Jadranka Vinterhalter, muzejska savjetnica u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu; Andro Krstulović Opara, ravnatelj Muzeja Ivana Meštrovića; Vanja Babić, voditelj Galerije Matice hrvatske, urednik za likovne umjetnosti u *Vijencu*; Matko Trebotić, likovni umjetnik; Loren Živković

Kuljiš, docent na Umjetničkoj akademiji u Splitu i Božo Majstorović, ravnatelj Galerije umjetnina.

Tiskanje publikacije, njezina prezentacija i stručna javna rasprava zaokružuju dosadašnje aktivnosti vezane za projekt Galerije umjetnina. O ambiciji dogradnje muzejskih sadržaja unutar bastiona Cornaro zainteresirana je javnost već nekoliko puta bila upoznata, primjerice na Međunarodnom skupu direktora muzeja suvremene umjetnosti, održanome od 22. do 24. lipnja 2006. u Zagrebu, u organizaciji Muzeja suvremene umjetnosti. O skupu je izvijestila i *Informatica Museologica* u broju 37 iz 2006. g. Isto tako, navedeni su planovi spomenuti i u tekstu Bože Majstorovića *Otvorenje stalnog postava Galerije umjetnina, Split u Vijestima muzealaca i konzervatora* (1-4/ 2009.). Projekt je promoviran i 3D animacijom na izložbama Galerije umjetnina u Splitu i Zagrebu. Dakako, korištena je i svaka prigoda da se u tiskanim i elektroničkim medijima istakne važnost projekta.

sl.2. Izložba *Artikulacija prostora - Radovi u tijeku*, bastion Cornaro, 2008.

S istim ciljem 2008. g. osmišljena je i realizirana izložba ARTIKULACIJA PROSTORA / RADOVI U TIJEKU. Izložba je postavljena na platou bastiona Cornaro. Sam naziv naglašava ono bitno: u navedenom prostoru mogu se planirati isključivo sadržaji koji su u funkciji muzeja, odnosno kulture; prostor se mora oblikovno i sadržajno artikulirati na razini spomeničke vrijednosti i značenja muzejskog sadržaja. Izložba je postavljena na jednoj od najatraktivnijih, ali i najopskurnijih gradskih lokacija. Bastion Cornaro jedini je cjelovito sačuvani segment baroknih fortifikacija koje su štitile grad Split od turskih napada. Unatoč impozantnosti i značenju, prostorom su godinama ordinirale prostitutke i narkomani. Ideja da se u takvom ambijentu priredi izložba bila je svojevrsni izazov i avantura. Sve negativne konotacije vezane za bedem poslužile su kao povod i poticaj za početak njegova prostornoga i socijalnog saniranja. Budući da je prema programu dogradnje na otvorenim površinama planiran park skulptura, izložbu smo zamislili kao svojevrsnu provjeru programa. Projektom dogradnje stvaraju se pretpostavke za dvije od tri temeljne muzejske funkcije: rješava se problem depoa i velikoga izložbenog prostora za povremene izložbe. Odugovlačenje znači nastavak agonije fundusa u staroj zgradi koja je, s obzirom na dotrajalost instalacija, poluraspadnuto krovšte i stolariju, skućeni prostor koji se još uvijek dijeli sa stanarima, prava tempirana bomba. U tom kontekstu treba spomenuti i nikada ugasle "poduzetničke" ambicije da se u bedemu izgradi garaža. To bi, prema dosada poznatim prijedlozima, praktično značilo odustajanje od projekta Galerije umjetnina.

Ukratko ćemo podsjetiti na već realizirane faze projekta Galerije umjetnina. Nakon što je Grad Split 2001. dao

Galeriji umjetnina na korištenje zgradu bivšeg Muzeja revolucije, odnosno Staru bolnicu, Arhitektonski biro A.R.P. izradio je projekt adaptacije, rekonstrukcije i dogradnje zgrade. Zbog financijskih razloga realizacija je podijeljena na dvije faze i trajala je od 2004. do 2009. g. Usporedno sa završetkom građevnih radova izrađen je i realiziran projekt stalnog postava, koji je svečano otvoren 9. svibnja 2009. u novouređenoj zgradi Galerije umjetnina. Na oko 2 200 m² izloženo je gotovo 400 umjetničkih djela, što je približno desetina cjelokupnog fundusa. Prvi put u svojoj povijesti izuzetno vrijedni umjetnički fundus izložen je u reprezentativnom prostoru koji zadovoljava sve muzejske standarde.

Istodobno s adaptacijom i dogradnjom stare kuće i radom na stalnom postavu poduzimane su aktivnosti vezane za bastion Cornaro. Naime, projekt Galerije umjetnina od početka je promišljan i sagledavan u svjetlu mogućnosti i potrebe širenja unutar bastiona. Kako bi se stvorili svi potrebni preduvjeti za početak realizacije, projekt je trebalo uvrstiti u urbanističke planove. Zahvaljujući i potpori konzervatora, Generalnim urbanističkim planom Splita iz 2005. omogućavaju se zahvati koji uključuju novu gradnju u kompleksu bastiona Cornaro. Drugim riječima, riječ je o dogradnji sadržaja (izložbenog prostora, depoa ...) za potrebe Galerije umjetnina. Konkretnim prijedlogom izmjena i dopuna PUP-a povijesne jezgre grada Splita, koji je usvojilo Gradsko vijeće grada Splita 21. ožujka 2007., zgrada Galerije trebala se proširiti u dvije podzemne etaže prema bastionu Cornaro. Bastion bi doživio cjelovitu obnovu kako bi se prikladno prezentirao javnosti. Prema zaključku Gradskog poglavarstva grada Splita od 7. veljače 2007., za lokaciju bastiona Cornaro obvezna je provedba arhitektonskog

natječaja. Navedenim odlukama stvorena je mogućnost da se konačno pokrene i proces rekonstrukcije i revitalizacije ostataka bastiona Cornaro, čijim bi završetkom bio valoriziran, rekonstruiran i prezentiran vrlo važan fragment gradske graditeljske i urbane povijesti.

Kako bi se stekla što potpunija slika o projektu Galerije umjetnina, potrebno je nešto kazati o prostornome i povijesnom ambijentu.

Prostorni kontekst

Simboli i ponos gradova u prošlosti su bile zidine. Danas su to muzeji. Stjecajem okolnosti u Splitu se taj paradigmatički obrat može dogoditi u skladnoj koegzistenciji povijesnih slojeva u autentičnom prostoru i jedinstvenom zagrljaju antičke palače i baroknog bastiona.

Dioklecijanova palača. Dioklecijanova palača jedini je primjer sačuvane rimske carske palače s kontinuitetom urbanog života do danas. Izgrađena je za cara Dioklecijana koji je u njoj boravio od abdikacije 305. do smrti 316. g. Pretpostavka je da je izgradnja počela 295. godine. Kompleks palače kao cjeline nema uzora u dotadašnjem graditeljstvu i jedno je od najpoznatijih djela kasnoantičke arhitekture, kako zbog očuvanosti izvornih dijelova i cjeline, tako i zbog niza inovativnih arhitektonskih formi koje su svoj odjek imale u ranokršćanskoj, bizantskoj i ranosrednjovjekovnoj umjetnosti. Po složenoj formi i funkciji Dioklecijanova palača ima obilježja carske vile, utvrđenoga vojnog logora (*castruma*), utvrđenog

kaštela i ladanjskog sklopa. Nakon Dioklecijanove smrti život se u palači nastavlja, a nakon pada Salone prognano stanovništvo nalazi utočište unutar njezinih zidina. Osim umjetničkog značenja i izvrsne očuvanosti, više od 1700 godina kontinuiranog života čini palaču posebnom i jedinstvenom. Stoga ne čudi da je povijesna jezgra Splita s Dioklecijanovom palačom 1979. uvrštena na popis svjetske kulturne baštine.

Bastion Cornaro. Izgradnja baroknih zidina tijekom 17. st. građevni je pothvat mjerljiv s izgradnjom Dioklecijanove palače. Iako nikada nisu potpuno završene, splitske su zidine najcjelovitiji barokni obrambeni sustav na istočnoj obali Jadrana. Zbog stalnih sukoba s Turcima i promjene u načinu ratovanja, osobito glede upotrebe artiljerije, nametnula se potreba izgradnje suvremenoga obrambenog štita. Sustav bastiona koji se radialno šire

sl.3. Izložba *Artikulacija prostora - Radovi u tjeku*, bastion Cornaro, 2008.

sl.4. Izložba *Artikulacija prostora - Radovi u tjeku*, bastion Cornaro, 2008.

sl.5. Rekonstrukcija izgleda Splita oko 1700.
Autorica: Branka Kaminski

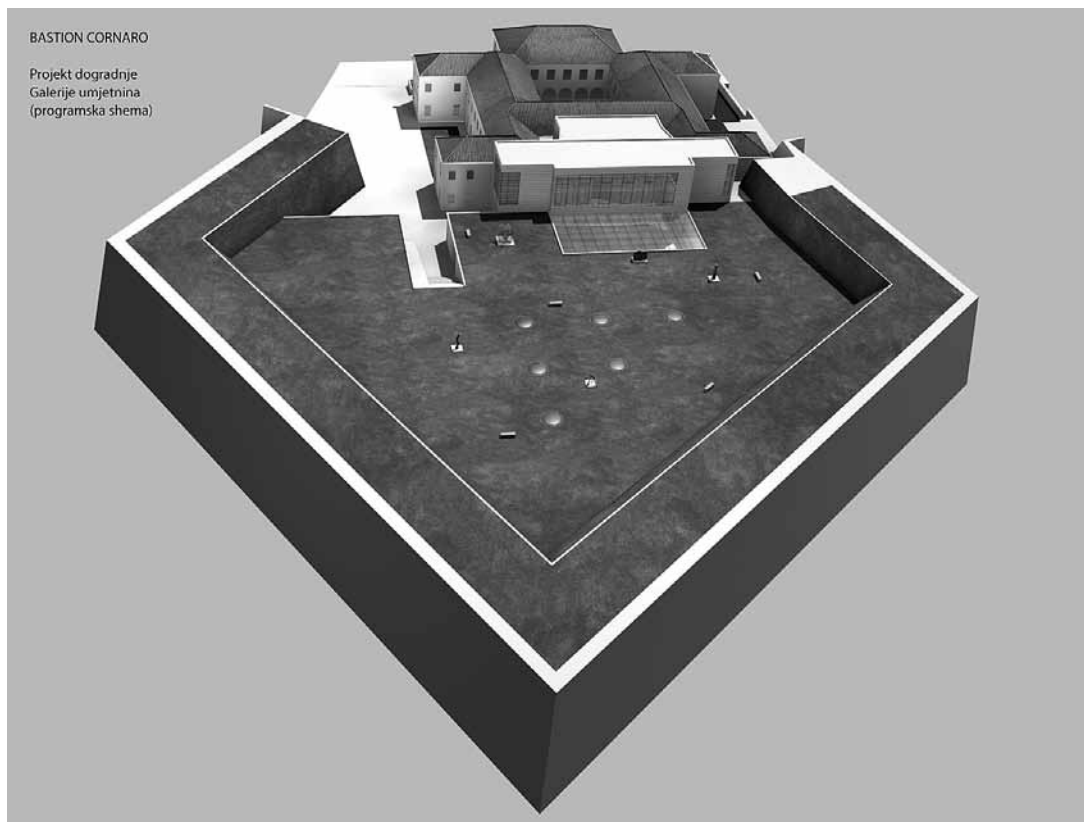
oko nekadašnjih zidina konačni oblik dobiva za vrijeme Kandlijskog rata (1645. - 1669.). U zvijezdi vaubanovskog sustava bastiona ispunjenih zemljom izgrađena su dva polubastiona na istočnome i zapadnom dijelu prema moru te tri bastiona prema kopnu. U isto se vrijeme istočno od grada podiže tvrđava Gripe. Bastion Cornaro dovršen je 1664. g.

Pomicanjem granice prema Osmanskom Carstvu daleko od Splita početkom 18. st. bedemski je sustav izgubio obrambenu važnost. Bedemi su preživjeli pad Venecije i razdoblje prve austrijske uprave, da bi u doba francuske uprave počelo njihovo rušenje. Po naređenju maršala Marmonta, 1807. g. srušen je mletački kaštel na obali, dio zapadnog bastiona gdje je podignut perivoj, probijen je prolaz u zidu cortine na zapadnoj strani bastiona Corner i srušena cortina između bastiona Corner i Contarini. U to se vrijeme uz stari karavanski put između bastiona Cornaro i bastiona Contarini sade platane. Ti se potezi smatraju početkom suvremenih urbanističkih zahvata u prostoru grada Splita.

“Smrtna presuda” zidinama stigla je 1845. g., kada je carskom odlukom, a zatim i vladinim dekretom, Split proglašen slobodnim gradom. Od postojećih utvrda morali su se sačuvati samo tvrđava Gripe i topničke baterije na Bačvicama i Sustipanu. Ostali su prostori prodavani privatnicima koji su na njima i oko njih podizali kuće i vrtove. Bastion Priuli postao je vlasništvo konta Pavlovića, bastion Contarini vlasništvo obitelji Rismondo i Paparella, na polubastionu Sv. Giorgio franjevci su imali samostan, a na bastionu Cornaro podignuta je 1794. g. gradska bolnica.

Od pet vrhova zvjezdolikoga kamenog oklopa grada, najvećega graditeljskog postignuća baroknog razdoblja u Splitu, ostala su samo tri. Središnji bastion Cornaro najbolje je sačuvan i danas je jedan od najmarkantnijih elemenata u prostoru povijesne jezgre grada. Uz snažan simbolički naboj, najbolje pokazuje koliko je Split uložio u obranu u teškim vremenima turske pogibelji.

Stara bolnica. Zgrada u južnom djelu bastiona Cornaro, u kojoj je danas smještena Galerija umjetnina, sagrađena je 1792. prema projektu splitskoga graditelja Petra Kurira kao najstarija gradska bolnica. Na planovima je označavana kao Spital (1817., 1819.), Civil Spital St. Lazzaro (1820.) i Ospedale Civile. Inicijativa i financijska pomoć za gradnju potekla je od obitelji Ergovac. Kao civilna bolnica djeluje od 1794. g. Od 1797. do 1817. prostorom se naizmjenično koriste austrijska i francuska vojska kao vojnom bolnicom. U sklopu civilne bolnice djelovalo je sirotište, a kasnije i rodilište. Tijekom vremena zgrada je doživjela brojne rekonstrukcije. Današnji vanjski izgled neorenesansnog sloga rezultat je proširenja iz 1872. prema projektu trogirskog arhitekta Josipa Slade. Izvorna je zgrada imala tlocrt obrnutog slova U, s ogradnim zidom prema jugu. Sjeverno, istočno i zapadno krilo veličinom su bili jednaki današnjim krilima. Južno krilo i atrij okružen trijemom dograđuju se 1872. g. U atriju je nekada bila kruna bunara i vitki tornjić sa satom. Na simetrično raščlanjenome glavnom pročelju ističe se središnja ulazna loža s tri luka na vitkim stupovima. Nakon iseljenja bolnice u drugoj polovici 1970-ih zgrada je adaptirana prema projektu Vuka Bombardellija za potrebe Muzeja narodne revolucije. Unatoč preinakama, zgra-

sl.6. Bastion Cornaro, Projekt dogradnje
Galerije umjetnina (programska shema)

da *Stare bolnice* važan je primjer neostilske arhitekture u splitskom graditeljstvu 19. st., a kao najstarija splitska bolnica značajna je i za povijesnu memoriju grada.

III. faza projekta Galerije umjetnina – dogradnja u bastionu Cornaro

Od samog početka projekt Galerije umjetnina sagledavan je i promišljan uz mogućnost dogradnje unutar bastiona Cornaro. Nažalost, važeći urbanistički planovi u vrijeme izrade projekta adaptacije zgrade Stare bolnice dopuštali su samo rekonstrukciju unutar postojećih dimenzija. Time se nisu mogle zadovoljiti funkcionalne potrebe Galerije. Proširenjem prema bastionu Cornaro, osim drugih muzejskih sadržaja (višenamjenske dvorane, igraonice, radionice, servisnih prostora, muzejskog restorana...), osigurala bi se dva temeljna preduvjeta za funkcioniranje muzeja: dobio bi se izložbeni prostor za povremene izložbe (oko 1500 m²) i depoi za čuvanje fundusa (oko 1300 m²). Za izgradnjom suvremenoga izložbenog prostora, kao prvoga i najvažnijeg koraka u ostvarenju želje da Split postane destinacijom velikih izložbenih projekata, postoji neupitna kulturološka potreba. Svi planovi i dobra volja da se i u Splitu postave izložbe *Secesija u Hrvatskoj*, *Dora Maar* i *Picasso* ili *Dalmatinska zagora*, kao i da slične projekte realiziraju splitske institucije i stručnjaci, osuđeni su nepostojanjem adekvatnoga izložbenoga prostora. Do izgradnje prostora za povremene izložbe unutar bedema Cornaro izložbeni će se prostor prizemlja u postojećoj zgradi na-

izmjenično koristiti za stalni postav i povremene izložbe. Time je Galerija umjetnina u svojevrsnoj pat-poziciji jer u istom prostoru mora pomiriti potrebu za kontinuiranim izlaganjem integralnoga stalnog postava i potrebu organiziranja povremenih izložbi, što je jedna od osnovnih muzejskih djelatnosti, ali i kulturološka potreba sredine u kojoj muzej djeluje. Treba naglasiti da često premještanje stalnog postava, bilo djelomično ili potpuno, u muzejskoj praksi nije poželjno.

Nakon završetka dogradnje unutar bedema Cornaro ukupni izložbeni prostor u adaptiranoj zgradi *stare bolnice* bit će kontinuirano u funkciji stalnog postava. Osim toga, najočitija posljedica činjenice da Galerija umjetnina od osnivanja nije imala primjerene depoe jest alarmantno stanje dijela fundusa. Svi naponi uloženi u restauraciju posljednjih godina postaju upitni vraćanjem restauriranih umjetnina u improvizirane depoe. Imajući to na umu, kao i broj i raznovrsnost fundusa te njegovo očekivano širenje, izgradnja suvremenih depoa nameće se kao prioritet.

S obzirom na dosadašnje uvjete, adaptirana zgrada Stare bolnice izuzetan je iskorak za Galeriju umjetnina. No ako je sagledavamo u kontekstu ukupnih potreba i planova te napravimo usporedbu sa sličnim muzejima u Hrvatskoj, vidjet ćemo da je riječ o skromnim koracima. Po realizaciji cjelovitog projekta Galerije umjetnina, ukupna muzejska površina, u koju je uključena postojeća zgrada (4500 m²) i dogradnja u bedemu Cornaro (4400 m²), iznosila bi oko 9000 m². Za usporedbu mogu poslužiti muzeji koji se trenutačno planiraju ili su završeni

sl.7. Bastion Cornaro, Nivo 1, Projekt dogradnje Galerije umjetnina (programska shema)

u Hrvatskoj. Površina Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu jest 14500 m², dok je planirana kvadratura Muzeja moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci 9000 m². Iz navedenoga je razvidno da će se tek dogradnjom unutar bedema dosegnuti muzejski standardi.

Prvi koraci u realizaciji projekta već su učinjeni. Generalnim urbanističkim planom Splita iz 2005. g. "omogućavaju se zahvati koji uključuju novu gradnju u kompleksu bastiona Cornaro". Konačnim prijedlogom izmjena i dopuna PUP-a povijesne jezgre grada Splita, koji je usvojilo Gradsko vijeće grada Splita 2007., zgrada Galerije proširit će se u dvije podzemne etaže prema bastionu Cornaro. Bastion će doživjeti cjelovitu obnovu kako bi se prikladno prezentirao javnosti. Navedenim odlukama otvorena je mogućnost da se pokrene i proces rekonstrukcije i revitalizacije ostataka bastiona Cornaro. Krajem 2007. g. započele su pripreme aktivnosti za III. fazu. Raspisani su natječaji za *geotehničke istražne radove i radove na geofizičkim istraživanjima i mjerenjima* za potrebe izrade programskih smjernica za provedbu arhitektonskog natječaja III. faze projekta Galerije umjetnina, koji su završeni početkom 2008. g.

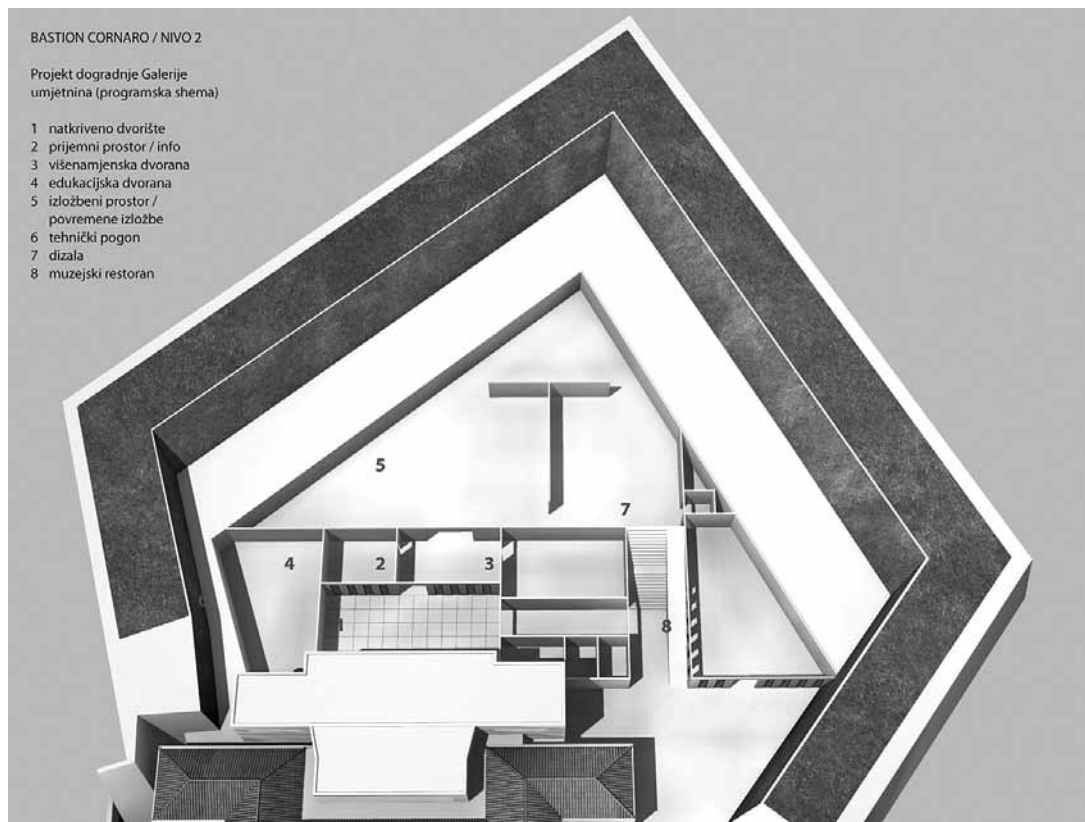
Obnova i revitalizacija bastiona Cornaro, posljednjega splitskog bastiona čiji se izgled može rekonstruirati i prezentirati, logično je prepoznata kao kompatibilan projekt jer se unutar bastiona mogu kvalitetno realizirati potrebni muzejski sadržaji i smisleno formirati novi vanjski sadržaji. Formiranje muzejsko-galerijskog bastiona, kao daleke rime berlinskoga muzejskog otoka osiguralo bi tom prostoru dostojan sadržaj i način korištenja. Prema

uvjetima, svi sadržaji koji će se graditi moraju biti ispod postojeće razine tla. Drugim riječima, dogradnja će biti u razini podruma i prizemlja postojeće zgrade, čime se ostavlja slobodna površina za park skulptura koji je zamišljen kao dio stalnoga postava. Otvoreni prostor parka skulptura pruža mogućnost korištenja i za druge namjene (za koncerte, performanse, projekcije...).

Prostornim rješenjem Galerije umjetnina u bastionu Cornaro i njezinim programskim definiranjem kao muzeja suvremene umjetnosti grad Split ostvario bi višestruku korist. Prije svega, riješio bi se jedan veliki kulturološki problem. To bi ujedno bila i konkretna potvrda osviještenosti kao osnovnog preduvjeta, ali i moralnog imperativa, kolektivne odgovornosti za vlastitu prošlost, sadašnjost i budućnost, u kojoj bi Galerija umjetnina bila ne samo istaknuto mjesto u vitalnome i vibrantnome kulturnom životu našega grada, regije i cijele zemlje nego i dokaz istinske brige o pravim i autentičnim vrijednostima. Grad bi u svom središtu dobio izuzetno živ i provokativan sadržaj koji bi bio na usluzi građanima i posjetiteljima, u reprezentativnom prostoru sukladnom neprocjenjivoj vrijednosti cjelokupnog konteksta.

Napomena

S obzirom na to da se realizacija projekta Galerije umjetnina u Splitu provodila u fazama, u izradi rješenja III. faze obvezno je voditi brigu o obilježjima izvedenih dijelova, posebno kontaktne zone, kako bi se u konačnim okvirima omogućilo funkcioniranje jedinstvenog prostora u

sl.8. Bastion Cornaro, Nivo 2, Projekt dogradnje Galerije umjetnina (programska schema)

kojemu pojedine cjeline djeluju odvojeno, ali sve je prostorno, sadržajno i instalacijski povezano u cjelinu.

Otprije projektirani i već izvedeni prostori dograđenog dijela na sjevernoj strani starog objekta (prema bastionu) doživjet će određene preinake i prilagođivanja u prostoru i u postojećim instalacijskim elementima radi ostvarivanja potrebnih veza s novim prostorima III. faze. Od natjecatelja se očekuje da taj segment obrade i ponude ga uz prijedlog rješenja.

Budući da natkrivanje prostora atrija u starom objektu, približne veličine 196 m², nije obuhvaćeno u izvedbenoj projektnoj dokumentaciji, niti je predviđeno za realizaciju u II. fazi, natjecateljima je sugeriramo da i taj dio obrade i ponude rješenje.

Rekonstrukcija bastiona Cornaro – valorizacija i smjernice

Na prostoru koji je predmet natječaja mogu se očekivati nalazi iz vremena prije izgradnje Dioklecijanove palače, ostatci građevina i uređaja za opskrbu vodom iz Dioklecijanova vodovoda te ostaci iz vremena nastanka grada pa do gradnje bastiona u 17. st. Iako već provedena pripremna geološka i geofizička snimanja terena nisu potvrdila postojanje specifičnih tragova ili elemenata unutar nasipa tijekom pripreme i projektiranja obnove bastiona, a posebno tijekom izvođenja pripremnih i zemljanih radova, bit će obvezna vrlo uska suradnja s nadležnom službom za arheološka istraživanja i valorizaciju, posebno suradnja s nadležnom konzervatorskom službom radi preciziranja

svih potrebnih uvjeta i detalja izrade projekta obnove i realizacije planiranoga.

Važećim provedbenim urbanističkim planom povijesne jezgre predviđa se obnova sačuvanog dijela bastiona u punoj visini, zajedno sa završnim polukružnim vijencem i zidanim parapetom. Prema unutrašnjosti bastiona, unutar zaštićenog pojasa od približno 20 m od linije vanjskog zida, rekonstruirao bi se dio zemljane platforme. Ako bi se u zemljanom nasipu pronašao tunel, potrebno ga je obnoviti i prezentirati, te osigurati mogućnost ulaza s južne strane.

Cijeli zahvat potrebno je pratiti adekvatnim hortikulturnim tretmanom i nastojanjem da se sačuva dio postojećega, u fragmentima vrlo zanimljivoga i prepoznatljivog raslinja. Rekonstrukcijom je poželjno bastion ponovno formirati u izvornom obliku, uz istodobno usuglašavanje svih teškoća koje pritom nastaju u provedbi prometa u Sinjskoj ulici i na prostoru raskrižja na Manuškoj poljani.

Dodatna specifičnost zadatka rekonstrukcije bastiona Cornaro oblikovanje je novog izgleda otvorenog prostora, koji je istodobno i prostor budućih sadržaja Galerije umjetnina. Taj prostor treba biti vizualna cjelina, pogodna i za potrebe muzeja, ali i za kvalitetnu prezentaciju i povremeno korištenje prostora bastiona kao dijela povijesnog nasljeđa i turističke atrakcije.

Primljeno: 25. ožujka 2011.

Sadržaji i površine**U sklopu III. faze projekta Galerije umjetnina - dogradnja u bastionu Cornaro, planirani su ovi sadržaji:**

ulazna dvorana (vjetrobrani, ulaz, recepcija, garderoba, sanitarije)	50 m ²
izložbeni prostor (za povremene izložbe)	1 500 m ²
višenamjenska dvorana	200 m ²
prostor za pedagoški rad, igraonica	80 m ²
radni prostori - uredi	60 m ²
čuvaoonice-depoi (za slike 500 m ² , za skulpture 500 m ² , za grafike, crteže i plakate 150 m ² , za fotografije i nove medije 150 m ²)	1 300 m ²
prostor za pripremu izložbe	150 m ²
radionica	80 m ²
pomoćno osoblje	60 m ²
ulaz umjetnina i osoblja	200 m ²
restoran (ukupno)	200 m ²
klimatizacijski uređaji	150 m ²
kommunikacije	300 m ²
Ukupno	4 430 m ²

of Fine Arts project: the extension to and reconstruction of the Cornaro Bastion, which will give the institution all the premises necessary for it to function, above all, stores and exhibition space.

In parallel with the ending of the building works, a project for the permanent display was elaborated and put into effect; it was officially opened on May 9, 2009, in the newly-arranged building of the Gallery of Fine Arts. For the first time in their history, the very valuable artistic holdings were exhibited in a proper venue that meets all museum standards.

At the same time as the conversion and extension of the old building and work on the permanent display, activities went on related to the integrated renovation of the Cornaro Bastion, in the complex that houses the Gallery of Fine Arts, once a component part of a much larger unit of Baroque defensive walls built during the 17th century. The construction of these Baroque walls was an engineering feat commensurable with the building of Diocletian's Palace. Although never completely finished, the Split walls are the most integrated Baroque defensive system on the eastern coast of the Adriatic. The central bastion, called Cornaro, is the best preserved, and today is one of the most striking elements in the space of the historical city centre.

The renovation and revitalisation of the Cornaro Bastion, the last bastion in Split the appearance of which is capable of being reconstructed and presented, was logically identified as a compatible project, for inside the bastion it is possible to create the necessary high-quality museum facilities and to give shape to new external contents, for the city to obtain in its centre exceptionally lively and provocative facilities for the benefit of both citizens and visitors.

Autor programa: Božo Majstorović

Stručni suradnici: Milan Ardalić, dipl.ing., Eleonora Klein, viša restauratorica, Vinko Peračić, dipl. ing. arh., Ivica Prolić, dipl. ing. arh., Ana Šverko, dipl. ing. arh., Mia Tomić, viša restauratorica

DRAFT BRIEF FOR A COMPETITION FOR AN ARCHAEOLOGICAL APPROACH TO PHASE 3 OF THE GALLERY OF FINE ARTS AND THE RECONSTRUCTION OF THE CORNARO BASTION IN SPLIT

In brief outlines, this contribution recalls the two phases of the Gallery of Fine Arts already completed, which lasted from 2004 to 2009, and announces the third phase for the Gallery